

2012

Archol bv

Ivo van Wijk

Voorlopig verslag Archeologische Opgraving Plangebied Joannes Rivijsstraat te Elsloo, gemeente Stein

Voorlopig verslag Archeologische Opgraving Plangebied Joannes Riviusstraat te Elsloo, gemeente Stein

Inleiding

In het kader van een nieuwbouwproject door Maaskant Wonen uit Stein vindt een archeologische opgraving plaats op een braakliggend perceel op de hoek van de Joannes Riviusstraat en Burgemeester de Witstraat. In totaal gaat het om een perceel met een grootte van circa 2750 m². Toekomstige bouwplannen bedreigen de verwachte archeologische waarden die onder de bouwvoor nog aanwezig zijn. Aangezien behoud in situ van deze archeologische resten geen reële optie meer bleek te zijn, is gekozen voor een archeologische opgraving oftewel behoud ex situ.

Onderzoek

Het onderzoek is gestart in week 30 en zal duren tot week 35. In totaal zal een team van 3 archeologen, 4 studenten en aangevuld met vrijwilligers het werk ter hand nemen. Daartoe wordt gebruik gemaakt van een rupskraan om de archeologische vlakken –het niveau waarop archeologische grondsporen aan worden getroffen- aan te leggen en een minikraan om te helpen bij het couperen van de sporen. De aangetroffen grondsporen worden door het veldteam opgetekend, ingemeten, gecoupeerd en gedocumenteerd. Vondsten die uit de sporen worden geborgen, worden geregistreerd, gewassen en na het veldwerk geanalyseerd.

Resultaten

Als eerste is een grote opgravingsput aangelegd over het middendeel van het terrein waarbij getracht is om zoveel mogelijk oppervlak in een keer open te leggen. Dit heeft geresulteerd in een put van ca 1700m². In de put zijn een groot aantal grondsporen aangetroffen die deel uitmaken van 3 of 4 bandkeramische huisstructuren met bijhorende kuilen. Daarnaast zijn nog enkele kuilen aangetroffen die mogelijk in de bandkeramiek dateren maar niet op eerste gezicht tot een huisstructuur kunnen worden toegewezen. Het betreffen mogelijk geïsoleerd liggende kuilen zoals graansilo's. Slechts van 1 huisplattegrond kan vooralsnog het type worden vastgesteld aangezien deze als enige volledig in de opgravingsput is gelegen. Het betreft hier een type 1b huis (huis 104) met een omgreppeld noordwestdeel. Van de overige 3 huizen is alleen het zuidoostdeel of middendeel nog zichtbaar waardoor niet vast is te stellen wat het huistype is.

Huis 104 meet ongeveer 25 x 6 m. Opmerkelijk is dat de middenstaanders bijna allemaal sporen van verbranding tonen zoals houtskool en verbrande leem. De wandpalen hebben dit niet. Vermoedelijk zijn de middenstaanders uitgetrokken waarna de overgebleven paalgaten zijn gevuld met houtskool en verbrande leem. In hoeverre dit overblijfselen zijn van een haardplaats, oven of dat het huis geheel is afgebrand is onduidelijk. Dat het huis is afgebrand lijkt uitgesloten aangezien de wandpalen die het huis aan weerszijden begrenzen geen verbrandingsspooren bevatten. Naast het huis zijn twee langskuilen gelegen in welke het afval is gedeponeerd. In eerste instantie was de kuil (afm. 12x4m)

die ten oosten van het huis lag als één spoor geïnterpreteerd. Bij het verdiepen bleek echter dat het om vier of meer sporen handelde welke waarschijnlijk niet alle tot het huis gerekend mogen worden. Op basis van een eerste scan van de versieringstypen lijken de dateringen van de verschillende kuilen ook verschillend te zijn. Het huis lijkt in fase 1d/2a te dateren.

In het noordelijke deel van de opgraving lijkt een lege ruimte in de nederzetting te bestaan. Sporen ontbreken nagenoeg hoewel de conservering goed lijkt te zijn. Ze zouden dus wel zichtbaar moeten zijn geweest indien aanwezig. Op basis van het onderzoek van Modderman in de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw was de verwachting dat de nederzetting zich door zou zetten. Het is daarom niet duidelijk waarop deze lege ruimte duidt: betreft het hier de rand van de nederzetting of is het een opengelaten ruimte in de nederzetting?

In de laatste weken van de opgraving wordt de zuidelijke put opengelegd. De eerste bevindingen wijzen op mogelijk twee nieuwe bandkeramische huizen die hier zijn gelegen en die verder aansluiten op het onderzoek dat reeds in 2006 was gestart.

Hoewel het onderzoek voornamelijk gericht is op de bandkeramische nederzetting zijn ook sporen aanwezig die op een jonger gebruik van het terrein duiden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om twee vierkante sporen die vele tekenen van verbranding vertonen. Het zijn zogenoemde houtskoolmeilers die waarschijnlijk dateren in de Romeinse tijd of vroege middeleeuwen. Deze kuilen werden gebruikt voor de productie van houtskool waarbij grote hoeveelheden hout werd verbrand en uiteindelijk het houtskool werd verzameld voor gebruik elders. Daarnaast zijn eveneens nog enkele andere licht gekleurde sporen aangetroffen die mogelijk tot de late prehistorie of Romeinse tijd behoren. Uit een enkel spoor lijkt een fragment Romeins aardewerk geborgen te zijn. Daarnaast bevinden zich nog twee greppels die parallel aan elkaar lopen. Mogelijk betreffen het hier perceleringsgreppels. Eén daarvan is ook reeds tijdens het onderzoek van 2006 aangetroffen.

Als laatste dienen de meest recente sporen genoemd te worden die afkomstig zijn van de gebouwen die tot voor kort op deze locatie hebben gestaan. Opgemerkt dient te worden dat deze een redelijk verstorende werking hebben gehad die zich voornamelijk aan de westelijke zijde van het terrein hebben gemanifesteerd. De sloop van deze gebouwen heeft eveneens een verstorende werking gehad hoewel dit redelijk minimaal is geweest. Aan de oostelijke zijde van het terrein zijn nog enkele kuilen gevonden waarin asbestplaten waren gedeponneerd. Deze zijn weer met grond afgedekt en worden door de opdrachtgever na afloop van het onderzoek professioneel opgeruimd.

In samenwerking met Maaskant Wonen, Streekmuseum Schippersbeurs en gemeente Stein heeft 18 augustus onder tropische omstandigheden een open dag plaatsgevonden. Deze was voor iedereen toegankelijk en heeft ruime media-aandacht gekregen. In totaal zijn circa 275 bezoekers geweest. Het geeft aan dat archeologie leeft in de gemeente en mensen nieuwsgierig zijn naar hun verleden.

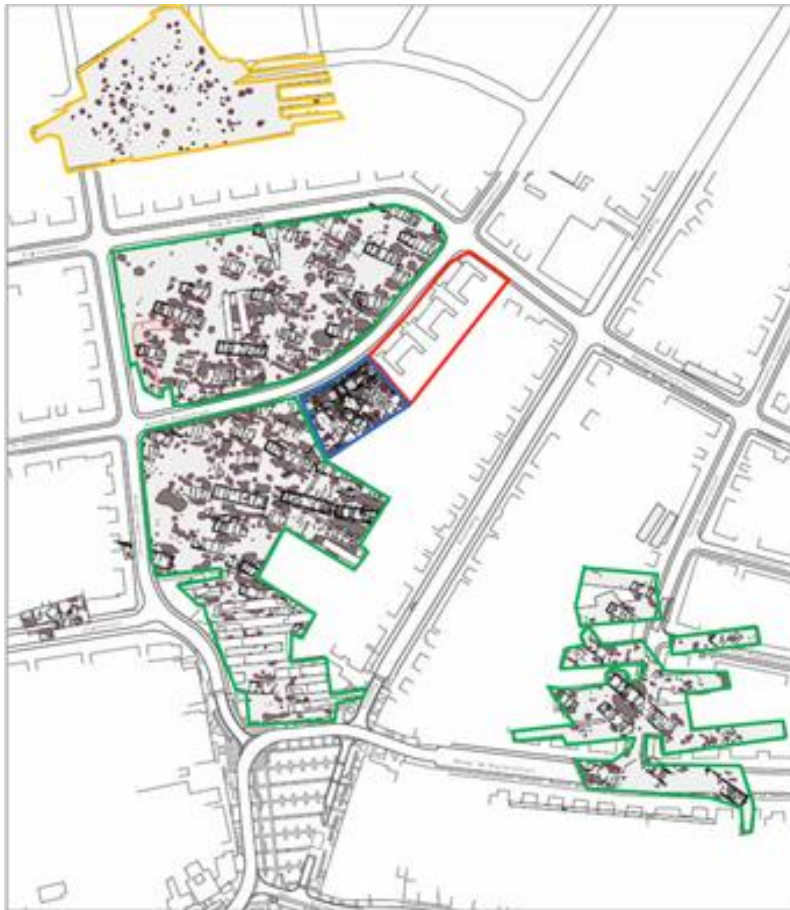
Conclusie

Het onderzoek verloopt zoals in eerste instantie is verwacht. Vooralsnog zijn geen onverwachte zaken opgetreden die het onderzoek hebben bemoeilijkt of gestagneerd. De archeologische resultaten zijn naar verwachting met de open ruimte in de nederzetting en Romeinse sporen als bonusinformatie. Al met al kan de indeling van de bandkeramische nederzetting nu verder ingedeeld

worden. Daartoe dient het onderzoek uit 2006 en 2012 gezamenlijk uitgewerkt te worden en vergeleken/aangevuld te worden met de onderzoeken die reeds eerder hier hebben plaatsgevonden.

Leiden, 21-08-2012

- Elsloo-Koolweg (Modderman, 1958-1967)
- Elsloo-Burg, De Witstraat (1966)
- Fase I Elsloo-Riviusstraat (Archol, 2006)
- Fase II Elsloo-Riviusstraat (Achol, 2012)